

Ecoles européennes

Bureau du Secrétaire général
Unité de développement pédagogique

Réf. : 2015-01-D-45-ro-2

Orig. : EN

Limba română I Curriculum - ciclul primar - Anii P3 și P4

Romanian Language I Syllabus - Primary cycle - Years P3 and P4

**APPROVED BY THE JOINT TEACHING COMMITTEE ON 12 AND 13 FEBRUARY
2015 IN BRUSSELS**

Entry into force on 1 September 2015 for P3

on 1 September 2016 for P4

Introducere

Începând cu anul școlar 2013 - 2014 s-a deschis secția de limba română în școala Bruxelles IV, la nivel preșcolar și la nivelul învățământului primar, începând cu prima clasă. Deoarece acest moment a coincis cu schimbarea programelor de studiu pentru limba română pentru clasele I și a II-a, prima etapă pentru grupul de lucru a fost aceea de adaptare a programelor noi pentru sistemul școlilor europene.

În acest an școlar au fost revizuite programele pentru clasele a III-a și a IV-a, ceea ce a determinat intervenția grupului de lucru pentru L 1 pentru adaptarea și acestor noi programe la specificul școlilor europene.

Programa pe limbă română pentru clasa a V-a rămâne, deocamdată, neschimbată.

Din punct de vedere formal, programa de față continuă modelul curricular avansat de programele pentru clasele I și a II-a aprobate, fiind în acord cu structura programelor din cadrul sistemului școlilor europene și cuprinde:

- **obiective generale ale școlilor europene**
- **principii pedagogice**
 - **competențele generale** sunt urmărite pe întreg parcursul învățământului primar
 - **competențele specifice** sunt derivate din competențele generale și sunt vizate pe parcursul fiecărei clase; **activitățile de învățare** prezintă exemple de sarcini de lucru prin care se dezvoltă competențele specifice;
 - **conținuturi**
 - **evaluare**
 - **sugestiile metodologice**
 - **anexe**

Programa de limba și literatura română pentru clasele a III-a – a IV-a a fost realizată pe baza *Cadrului comun pentru dezvoltarea competențelor de comunicare în limba maternă*.

Acest cadru a fost structurat pentru a accentua aspectul comunicativ-funcțional al învățării limbii și literaturii materne în contextul actual. Fără îndoială că limbile și literaturile cunosc o mare diversitate. Decupajele tradiționale de tipul „limbă” și „literatură” se raportează întotdeauna la elemente specifice în plan lingvistic sau în plan literar. Totuși, competențele de comunicare se focalizează pe operații cognitive identice. În acest sens, sunt relevante cadrele de referință ale studiilor internaționale (de exemplu PISA, PIRLS), care vizează un set de procese identice pentru măsurarea achiziției elevilor, indiferent de limba lor maternă.

Totodată, se remarcă inițiativele europene care încearcă să evidențieze jaloane comune în progresia achiziției elevilor indiferent de limba pe care o vorbesc. Exemple relevante în acest sens sunt elementele componente ale competenței de comunicare în limba maternă conform cadrului de referință pentru competențe cheie pentru învățarea pe parcursul întregii vieți sau nivelurile stabilite în cadrul de referință pentru literaturi. În această perspectivă, programa valorifică următoarele documente:

- *Key Competences for Lifelong Learning — a European Reference Framework, Recommendation of the European Parliament and of the Council of 18 December 2006*, (Recomandarea Parlamentului European vizând competențele cheie) in Official Journal of the EU, 30 dec. 2006. Din acest document au fost extrase elementele componente ale competenței de comunicare în limba maternă.
- *Literary Framework for Teachers, LiFT* (Cadrul de referință pentru literatură realizat cu sprijin european și pilotat în 6 țări membre, printre care și România), <http://www.literaryframework.eu/>. Acest document a fost utilizat pentru formularea competențelor și a activităților de lectură.
- *PIRLS Assessment Framework*, <http://timssandpirls.bc.edu/pirls2011/framework.html> (Studiul internațional privind progresia competențelor de lectură la finalul învățământului primar, la care România participă din 2001 - cu teste în limbile română și maghiară). Acest document a facilitat dezvoltarea unor competențe, a unor activități de lectură și structurarea conținuturilor.
- *The European Language Portfolio (Portofoliul european al limbilor)* http://www.coe.int/t/dg4/linguistic/Portfolio_EN.asp. Acest document a orientat reflecția asupra competențelor de comunicare.

Alături de racordarea fără echivoc la tendințele actuale în didactica limbii materne pe plan internațional, documentul de față își propune o consolidare a abordării educaționale centrate pe nevoile elevilor în societatea contemporană. Programa de limbă română este structurată astfel încât să se realizeze sistematic conexiuni între toate disciplinele de studiu, creând contexte semnificative de învățare pentru viața reală. Astfel, elevii vor fi capabili să transfere competențele de comunicare, citire și scriere în cadrul altor discipline de studiu. Totodată, conceptul pus în practică vizează ca toate celelalte discipline de studiu să contribuie la construirea competențelor de comunicare în limba maternă.

Curriculumul disciplinei are în vedere modelul comunicativ-funcțional, axându-se pe comunicare ca domeniu complex ce înglobează procesele de receptare a mesajului oral și scris precum și cele de exprimare orală și scrisă. Învățarea limbii materne nu este proiectată ca un proces pasiv, care li se întâmplă elevilor, ci o experiență personală, la care ei trebuie să participe activ, prin crearea de contexte funcționale de învățare.

Introduction

From the school year 2013 - 2014, a Romanian language department was opened in the school Brussels IV, at preschool and primary education level starting from the first class. Since this change coincided with the changes to Romanian language study programs for classes I and II, the first step of the working group was to adapt the new programs for the European Schools system.

In this school year, programs for classes III and IV have been revised, which led to the intervention of the working group for L1 in order to adapt also these new programs to the specificities of European Schools.

Romanian language program for class V remains unchanged for the moment.

From a formal perspective, the program continues the curriculum model advanced by the programs for classes I and II as approved, being in line with the structure of the programs of the European Schools system and includes:

- **General objectives of the European Schools**
- **Pedagogical principles**
- **General skills** that are tracked throughout the primary education
- **Specific skills** are derived from the general skills and are covered during each class; **learning activities** are examples of working tasks for the development of specific skills;
- **Contents**
- **Evaluation**
- **Methodological suggestions**
- **Annexes**

Romanian language and literature program for classes III - IV was developed on the basis of the Common Framework for the development of communication skills in the mother tongue.

This framework was structured in order to emphasize the communicative-functional aspect of learning the native language and literature in the current context. There is no doubt that languages and literatures manifest a great diversity. Traditional categories like "language" and "literature" always relate to specific elements at the linguistic or literary level. However, communication skills focus on identical cognitive operations. In this respect, the reference frameworks of international studies (e.g. PISA, PIRLS) are relevant, as they target a set of identical processes for measuring students' acquisition, regardless of their mother tongue.

At the same time, it is worth noting European initiatives that attempt to highlight the common milestones in the progression of students' acquisition regardless of the language they speak. Relevant examples in this sense are the components of communicative competence in the mother tongue, in conformity with the reference framework of key competences for lifelong learning, or the reference levels set out in the reference framework for literatures. In this perspective, the program builds up on the following documents:

- *Key Competences for Lifelong Learning — a European Reference Framework, Recommendation 2006/962/EC of the European Parliament and of the Council of 18 December 2006 on key competences for lifelong learning [Official Journal L 394 of 30.12.2006].* From this document the components of the communicative competence in the mother tongue were used.

- *Literary Framework for Teachers, LiFT* (the literature reference framework developed with European support and piloted in six EU Member States, including Romania), <http://www.literaryframework.eu/>. This document was used to formulate reading skills and activities.

- *PIRLS Assessment Framework*, <http://timssandpirls.bc.edu/pirls2011/framework.html> (International Study on progression of reading skills at the end of primary education, to which Romania takes part since 2001 - with tests in Romanian and Hungarian language). This document has facilitated the development of certain reading skills and activities and the structuring of contents.

- *The European Language Portfolio* http://www.coe.int/t/dg4/linguistic/Portfolio_EN.asp. This document oriented the reflection on communication skills.

Along with the clear connection to current trends in teaching mother tongue internationally, this document proposes a reinforcement of the learning approach centered on the needs of students in contemporary society. Romanian language program is structured so as to achieve systematic connections between all subjects studied, creating meaningful learning contexts for real life. Thus, students will be able to transfer communication skills and reading and writing skills in other disciplines of study. At the same time, this approach aims to facilitate the contribution of all other disciplines of study in building communication skills in the mother tongue.

The course curriculum follows the communicative-functional model, focusing on communication as a complex area that encompasses processes of reception of oral and written messages, as well as processes of oral and written expression. Learning the mother tongue is not designed as a passive process, which happens to students, but as a personal experience in which they must actively participate, through the creation of functional learning contexts.

Introduction

A partir de l'année scolaire 2013 – 2014, à l'école Bruxelles IV on a ouvert une section de langue roumaine au niveau préscolaire et au niveau de l'enseignement primaire, dès la première année. Ce moment ayant coïncidé avec le changement de programme en ce qui concerne la première et la deuxième année primaire, la première étape pour le groupe de travail a été l'adaptation des nouveaux programmes au système des écoles européennes.

Lors de cette année scolaire, les programmes ont été révisés pour la troisième et la quatrième année primaire, ce qui a déterminé l'intervention du groupe de travail pour la L1 pour l'adaptation de ces nouveaux programmes aux spécificités des écoles européennes.

Le programme de langue roumaine pour la cinquième primaire reste, pour le moment, inchangé.

Formellement, le programme ci-dessous continue le modèle curriculaire avancé par les programmes pour la première et la deuxième primaire approuvés, étant en accord avec la structure des programmes dans le cadre du système des écoles européennes, et comprend:

- **objectifs généraux des écoles européennes**
- **principes pédagogiques**
- **compétences générales** qui sont suivies sur le parcours complet de l'enseignement primaire
- **compétences spécifiques** qui sont dérivées des compétences générales et sont visées sur le parcours de chaque classe; les activités d'apprentissage représentent des exemples de tâches à travers lesquelles se développent les compétences spécifiques;
- **contenus**
- **évaluation**
- **suggestions méthodologiques**
- **annexe**

Le programme de langue et littérature roumaine pour les classes de troisième et quatrième primaire a été réalisée sur base du *Cadre commun pour le développement des compétences de communication dans la langue maternelle*.

Ce cadre a été structuré pour accentuer l'aspect communicatif-fonctionnel de l'apprentissage de la langue et de la littérature maternelle dans le contexte actuel. Il est certain que les langues et les littératures connaissent une grande diversité. Les découpages traditionnels du type „langue” et „littérature” se rapportent toujours à des éléments spécifiques dans un plan linguistique ou dans un plan littéraire. Pourtant, les compétences de communication se focalisent sur des opérations cognitives identiques. En ce sens, les cadres de référence des études internationales (par exemple PISA, PIRLS) sont pertinents car ils visent un ensemble de processus identiques pour la mesure de l'acquis des élèves, peu importe leur langue maternelle.

Aussi, on remarque les initiatives européennes qui essayent de mettre en évidence des jalons communs en ce qui concerne la progression de l'acquis des élèves, peu importe la langue qu'ils parlent. Des exemples pertinents en ce sens sont les éléments composant la compétence de communication dans la langue maternelle conformément au cadre de référence pour les compétences clés pour l'apprentissage sur le parcours de toute une vie ou les niveaux de stabilité

dans le cadre de référence pour les littératures. Dans le cadre de cette perspective, le programme met en valeur les documents suivants:

- *Key Competences for Lifelong Learning — a European Reference Framework*, Recommendation of the European Parliament and of the Council of 18 December 2006 (recommandation du Parlement Européen visant les compétences clés) dans l' *Official Journal of the EU*, 30 dec. 2006. De ce document ont été extraits les éléments composant la compétence de communication dans la langue maternelle.
- *Literary Framework for Teachers, LiFT* (Cadre de référence pour la littérature réalisé avec le soutien européen et piloté dans 6 pays membres, parmi lesquels se trouve la Roumanie), <http://www.literaryframework.eu/> . Ce document a été utilisé pour la formulation des compétences et des activités de lecture.
- *PIRLS Assessment Framework*, <http://timssandpirs.bc.edu/pirls2011/framework.html> (L'étude internationale en ce qui concerne la progression des compétences de lecture à la fin de l'enseignement primaire, auquel la Roumanie participe depuis 2001- avec des tests en roumain et hongrois). Ce document a facilité le développement de compétences, d'activités de lecture et de la structure des contenus.
- *The European Language Portfolio* (Le portfolio européen des langues) http://www.coe.int/t/dg4/linguistic/Portfolio_EN.asp . Ce document a orienté la réflexion sur les compétences de communication.

Dans le cadre du raccord sans équivoque aux tendances actuelles dans la didactique de la langue maternelle sur le plan international, le document ci-présent vise une consolidation de l'approche éducationnelle centrée sur les besoins des élèves dans la société contemporaine. Le programme de langue roumaine est structuré de manière à ce que se réalisent systématiquement des connections entre toutes les disciplines d'étude, créant des contextes significatifs d'apprentissage pour la vie réelle. Ainsi, les élèves seront capables de transférer les compétences de communication, lecture et écriture dans le cadre d'autres disciplines d'étude. Aussi, le concept mis en pratique vise que toutes les autres disciplines d'étude contribuent à la construction des compétences de communication dans la langue maternelle.

Le curriculum de la discipline tient compte du modèle communicatif-fonctionnel, en se concentrant sur la communication en tant que domaine complexe qui englobe les processus de réception du message oral et écrit, ainsi que ceux d'expression orale et écrite. L'apprentissage de la langue maternelle n'est pas conçu comme un processus passif, qui s'impose aux élèves, mais comme une expérience personnelle, à laquelle ils doivent participer activement, par la création de contextes fonctionnels d'apprentissage.

Einleitung

Angefangen mit dem Schuljahr 2013 - 2014 wurde an der Bruxelles IV Schule die rumänische Abteilung für die Vorschule und die Grundschule, angefangen mit der ersten Klasse, eröffnet. Da dieser Moment mit der Änderung der Lehrpläne der Klassenstufen 1. und 2. für das Unterrichtsfach Rumänisch übereinstimmte, bestand die erste Etappe der Arbeitskreise darin, die neuen Lehrpläne an das System der Europäischen Schulen anzupassen.

In diesem Schuljahr wurden die Lehrpläne für die Klassenstufen 3. und 4. überarbeitet. Das hat dazu geführt, dass der Arbeitskreis für L1 eingegriffen hat, um diese neuen Lehrpläne an die Besonderheiten der Europäischen Schulen anzupassen.

Der Lehrplan der 5. Klasse für Rumänisch bleibt vorläufig unverändert.

Formell führt der vorliegende Lehrplan das Lehrplanmodell fort, welches von den genehmigten Lehrplänen für die Klassenstufen 1. und 2. angetrieben wurde. Dieser stimmt mit der Struktur der Lehrpläne aus dem System der Europäischen Schulen überein und enthält:

- allgemeine Ziele der Europäischen Schulen
- pädagogische Prinzipien
- die allgemeinen Fähigkeiten werden im Laufe der gesamten Grundschulausbildung verfolgt.
- die spezifischen Fähigkeiten ergeben sich aus den allgemeinen Kompetenzen und werden während eines jeden Schuljahres verfolgt; die Lernaktivitäten stellen Beispiele für Lernaufgaben dar, mit deren Hilfe sich die spezifischen Fähigkeiten entwickeln
- Inhalte
- Bewertung
- methodologische Vorschläge
- Anhänge

Der Lehrplan für die Klassenstufen 3. und 4. im Unterrichtsfach Rumänische Sprache und Literatur wurde, basierend auf den Gemeinsamen Rahmen für die Entwicklung der Sprachkompetenzen, in der Muttersprache erarbeitet.

Dieser Rahmen wurde so gegliedert, um den kommunikativ-funktionalen Aspekt der Erlernung der Muttersprache unter den aktuellen Bedingungen, zu betonen. Zweifelsfrei genießen sowohl Sprache wie auch Literatur eine große Vielfalt. Die traditionellen Ausschnitte wie "Sprache" und "Literatur" beziehen sich jedes Mal auf spezifische Elemente der sprachlichen und literarischen Ebene. Die Kommunikationsfähigkeiten konzentrieren sich jedoch auf identische kognitive Operationen. In diesem Sinne sind die Referenzrahmen der internationalen Studien (z. B. PISA, PIRLS) relevant. Diese verfolgen eine Reihe von identischen Verfahren, um den Erwerb der Schüler, ungeachtet ihrer Muttersprache, zu messen.

Auch machen sich die europäischen Initiativen bemerkbar, welche versuchen gemeinsame Punkte im Fortschritt der Schüler, unabhängig welche Sprache sie sprechen, in den Vordergrund zu rücken. In diesem Sinne gibt es relevante Beispiele, wie die Bestandteile der Kommunikationsfähigkeit in der Muttersprache, gemäß Referenzrahmen für Schlüsselkompetenzen für das Erlernen während des gesamten Lebens oder die Ebenen, welche

durch den Referenzrahmen für Literaturen bestimmt wurden. Aus dieser Perspektive betrachtet, macht der Lehrplan Gebrauch von folgenden Dokumenten:

- *Key Competences for Lifelong Learning — a European Reference Framework, Recommendation of the European Parliament and of the Council of 18 December 2006*, (Die Empfehlung des Europäischen Parlaments, welche die Schlüsselkompetenzen verfolgt) in Official Journal of the EU, 30 dec. 2006. Aus diesem Dokument wurden die Bestandteile der Kommunikationsfähigkeit in der Muttersprache abgeleitet.
- *Literary Framework for Teachers, LiFT* (Der Referenzrahmen für Literatur ist mit europäischer Unterstützung erarbeitet und in 6 Ländern, unter denen auch Rumänien, erprobt), <http://www.literaryframework.eu/>. Dieses Dokument wurde verwendet, um die Lesefähigkeiten und Leseaktivitäten zu verfassen.
- *PIRLS Assessment Framework*, <http://timssandpirls.bc.edu/pirls2011/framework.html> (Die internationale Studie zum Fortschritt der Lesefähigkeiten am Ende der Grundschulzeit, an der seit 2001 auch Rumänien teilnimmt - mit Kontrollbögen in rumänischer und ungarischer Sprache). Dieses Dokument hat die Entwicklung einiger Fähigkeiten und einiger Leseaktivitäten unterstützt und zur Systematisierung der Inhalte beigetragen.
- *The European Language Portfolio (Das Europäische Sprachenportfolio)* http://www.coe.int/t/dg4/linguistic/Portfolio_EN.asp. Was die Kommunikationsfähigkeiten anbetrifft, regt dieses Dokument zu einem höheren Reflexionsgrad an.

Zu dem eindeutigen Anschluss an die aktuellen Trends, was die Didaktik der Muttersprache auf internationalem Niveau anbetrifft, nimmt sich das vorliegende Dokument, eine Festigung des Bildungsansatzes auf die Bedürfnisse der Schüler in der heutigen Gesellschaft, vor. Der Lehrplan für Rumänisch ist so gegliedert, um systematische Verbindungen zwischen allen Studienfächern zu ermöglichen. So werden bedeutende Lernzusammenhänge für das wahre Leben geschaffen. So werden die Schüler in der Lage sein, die Kommunikations-, Lese- und Schreibfähigkeiten auf andere Studienfächer zu übertragen. Das in die Praxis umgesetzte Konzept hat noch als Ziel, dass alle anderen Studienfächer zum Aufbau der Kommunikationsfähigkeiten in der Muttersprache beitragen sollen.

Das Curriculum berücksichtigt das kommunikativ-funktionale Modell und konzentriert sich auf die Kommunikation als umfangreichen Bereich, welcher die Empfangsprozesse der mündlichen und schriftlichen Botschaft, wie auch des mündlichen und schriftlichen Ausdrucks, umfasst. Das Erlernen der Muttersprache ist nicht als passiver Prozess, der den Schülern passiert, vorgesehen, sondern eine persönliche Erfahrung, an der sie durch das Erstellen von funktionalen Lernkontexten aktiv teilnehmen müssen.

1. Obiectivele generale ale școlilor europene

1.1 Școlile europene au o dublă misiune: asigurarea unei educații formale și promovarea dezvoltării personale a elevilor într-un cadru socio-cultural largit. Formarea se bazează pe achiziția unor competențe - cunoștințe, deprinderi/abilități, atitudini- într-o serie de domenii. În ceea ce privește dezvoltarea personală, ea se realizează într-o serie de contexte de ordin intelectual, moral, social și cultural. Presupune din partea elevilor o serie de comportamente adecvate, înțelegerea mediului în care trăiesc și construirea identității personale.

Realizarea acestor două obiective se bazează pe sensibilizarea elevilor în ceea ce privește bogăția tezaurului cultural european. Conștiința și experiența unei existențe europene împărțite, ar trebui să-i determine pe elevi să respecte tradițiile fiecărei țări și regiuni ale Europei concomitent cu dezvoltarea și păstrarea propriei lor identități naționale.

Elevii Școlilor Europene sunt viitori cetățeni ai Europei și ai lumii. În această calitate ei au nevoie de un set de competențe cheie pentru a fi capabili să facă față provocărilor unei lumi în continuă schimbare.

În 2006, Consiliul Europei și Parlamentul european au aprobat Cadrul european de competențe cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții. Acesta identifică opt competențe cheie de care fiecare individ are nevoie pentru a se realiza și împlini din punct de vedere personal, pentru a fi cetățeni activi și a se integra în societate și a ocupa un loc de muncă:

1. Comunicare în limba maternă
2. Comunicarea în limbi străine
3. Competențe în domeniul matematicii și competențe de bază în domeniile științei și tehnologiei
4. Competențe în utilizarea noilor tehnologii informaționale și de comunicare
5. Competențe pentru a învăța să înveți
6. Competențe relaționare interpersonală și competențe civice
7. Spirit de inițiativă și antreprenoriat
8. Sensibilizare culturală și exprimare artistică

Programele de studiu din cadrul Școlilor europene au ca scop dezvoltarea la elevi a acestor competențe cheie.

Competențe generale

1. Receptarea de mesaje orale în diverse contexte de comunicare
2. Exprimarea de mesaje orale în diverse situații de comunicare
3. Receptarea de mesaje scrise în diverse contexte de comunicare
4. Redactarea de mesaje în diverse situații de comunicare

Competențe specifice și exemple de activități de învățare

1. Receptarea de mesaje orale în diverse contexte de comunicare

Clasa a III-a	Clasa a IV-a
<p>1.1. Extragerea unor informații de detaliu dintr-un text informativ sau literar accesibil</p> <ul style="list-style-type: none"> - completarea unor tabele/ scheme/ organizatori grafici cu informații din texte audiate; reluarea audierii pentru a completa/ transpune în tabele/ organizatori grafici informații din textele audiate - îndeplinirea unor instrucțiuni audiate (realizarea unei figurine origami prin operații simple, învățarea regulilor unui joc nou, construirea unui obiect din materiale din natură/reciclate pe baza unor pași simpli, urmărirea unui clip youtube: Cum fac...?) 	<p>1.1. Realizarea de deducții simple pe baza audierii unui text literar sau informativ accesibil</p> <ul style="list-style-type: none"> - formularea unor predicții, pe baza unor fragmente de text audiate - oferirea de concluzii simple pornind de la scurtmetraje animate / fragmente de desene animate - audierea unor dialoguri amuzante/ interesante și identificarea persoanelor care comunică (numărul și statutul lor, vârsta, preocupările)
<p>1.2. Deducerea sensului unui cuvânt prin raportare la mesajul audiat în contexte de comunicare familiare</p> <ul style="list-style-type: none"> - folosirea unor tehnici prin încercare și eroare pentru a descoperi semnificația cuvintelor - explicarea sensului cuvântului prin mijloace verbale și nonverbale pornind de la contextul audiat 	<p>1.2. Deducerea sensului unui cuvânt prin raportare la mesajul audiat în contexte de comunicare previzibile</p> <ul style="list-style-type: none"> - intuirea sensului unui cuvânt dintr-o secvență de emisiune audio/ video (Discovery, National Geographic) - explicarea sensului cuvântului pornind de la context
<p>1.3. Sesizarea unor regularități ale limbii prin raportare la mesaje audiate</p> <ul style="list-style-type: none"> - observarea unor mărci specifice (plural/ gen etc.) 	<p>1.3. Sesizarea abaterilor din mesajele audiate în vederea corectării acestora</p> <ul style="list-style-type: none"> - observarea dezacordului sau a altor abateri
<p>1.4. Manifestarea curiozității față de diverse tipuri de mesaje în contexte familiare</p> <ul style="list-style-type: none"> - realizarea unor desene/ benzi desenate/ scheme pentru a ilustra ceea ce a înțeles din texte informative sau literare simple - vizionarea de emisiuni pentru copii (online sau TV) pe teme de interes pentru clasa de elevi - folosirea reportofonului, a computerului etc. pentru a audia diferite texte 	<p>1.4. Manifestarea atenției față de diverse tipuri de mesaje în contexte previzibile</p> <ul style="list-style-type: none"> - concursuri pe echipe pentru rezolvarea de sarcini simple/ itemi cu alegere multiplă pornind de la textele audiate - vizionarea de scurtmetraje animate sau filme scurte pentru copii - audierea unor scenete/ fragmente de teatru radiofonic pentru copii și realizarea de improvizații pe baza acestora - notarea unor elemente considerate importante dintr-un scurt text de informare audiat

<p>1.5. Manifestarea unei atitudini deschise față de comunicare în condițiile neînțelegerii mesajului audiat</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>solicitarea repetării unui mesaj (de exemplu, Ce-ai spus?/ Mai spune o dată!)</i> - <i>solicitarea unei explicații (de exemplu, ce înseamnă că ...?)</i> <p>- exerciții pentru încurajarea elevului și pentru depășirea fricii de eșec: exerciții de reascultare a mesajului; folosirea unor coduri nonverbale pentru a semnala neînțelegerea/ înțelegerea mesajului</p>	<p>1.5 Manifestarea interesului pentru receptarea mesajului oral indiferent de perturbările de canal</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>jocuri pentru sesizarea semnificației unor mesaje bruiate, trunchiate, articulate defectuos</i> - <i>activități de grup în care soluționarea temei necesită angajarea verbală a tuturor membrilor</i>
--	---

2. Exprimarea de mesaje orale în diverse situații de comunicare

Clasa a III-a	Clasa a IV-a
<p>2.1. Descrierea unui obiect/ unei ființe din universul apropiat pe baza unui plan simplu</p> <ul style="list-style-type: none"> - identificarea și numirea unor trăsături ale obiectelor/ ființelor din universul apropiat - descrierea frontală, cu sprijin din partea profesorului, a obiectelor la îndemână (pornind de la întrebări de sprijin și ajungând la mesaj) - descrierea colegului de bancă, cu sprijin din partea profesorului sau a altui coleg - colaborarea pentru descoperirea ideilor care pot structura un plan simplu <p>2.2. Povestirea unei întâmplări cunoscute pe baza unui suport adecvat din partea profesorului</p> <ul style="list-style-type: none"> - relatarea după întrebările investigatorului perfect (cine? ce? unde? când? cum? de ce? cu cine? cu ce?) - relatarea unei secvențe dintr-un film/ desen animat/ clip pentru care nu există subtitrare sau sonor <p>2.3. Prezentarea unei activități realizate individual sau în grup</p> <ul style="list-style-type: none"> - răspuns la întrebări simple de control – ce ai făcut? ce ai făcut mai întâi? și apoi? dar în cele din urmă? - prezentarea după plan a unei teme - prezentarea unor evenimente ale clasei (excursie, concurs, târg de măștișoare etc.) 	<p>2.1. Descrierea unui personaj dintr-o carte/ dintr-un film /a unui personaj imaginar urmărind un set de repere</p> <ul style="list-style-type: none"> - discutarea aspectelor relevante descoperite în text/ carte referitoare la personaj - realizarea unui portret al personajului folosind mai multe coduri (desen/colaj, ritm/melodie, pantomimă etc.); verbalizarea și comentarea acestei descrieri de către cel care a realizat-o sau de către un coleg - participarea la joc de rol pentru a intra în pielea personajului <p>2.2. Relatarea unei întâmplări imaginate pe baza unor întrebări de sprijin</p> <ul style="list-style-type: none"> - jocuri de imaginație (de ex., Închide ochii – ești pe plajă și joci volei cu prietenii, s-a stârnit furtuna, ce faceți?) - inventarea unui alt final la o poveste - imaginarea unei continuări a unei scene de poveste -relatarea unor întâmplări având ca suport banda desenată - exercițiu de imaginație: ne imaginăm...(de ex. intrăm în podul unei case: ce auzim? ce mirosim? ce vedem?) <p>2.3. Prezentarea ordonată logic și cronologic a unui proiect/ a unei activități derulate în școală sau extrașcolar</p> <ul style="list-style-type: none"> - discuții referitoare la prezentarea proiectelor în faza inițială și la final - discutarea unor criterii pentru aprecierea prezentării unor proiecte/ teme - concurs de prezentări orale pe o temă anunțată (de ex. serbarea de Crăciun, vizita la muzeu, personajul ..., vizionarea filmului 3D) cu juriu dintre elevii clasei - prezentarea în ordine logică, cronologică a unor imagini care corespund momentelor unei întâmplări
<p>2.4. Participarea la interacțiuni pentru găsirea de soluții la probleme</p> <ul style="list-style-type: none"> - dezvoltarea de proiecte interdisciplinare la clasă, în școală sau în comunitate în cadrul unui grup mic - organizarea unui eveniment (de exemplu: o serbare, o expoziție cu afișe realizate în urma lecturilor) 	<p>2.4. Inițierea și menținerea unei interacțiuni în vederea rezolvării de probleme individuale sau de grup</p> <ul style="list-style-type: none"> - jocuri care se bazează pe întrebări reciproce - proiecte în perechi/ grupuri mici în care elevii stabilesc roluri și derularea activităților

Clasa a III-a	Clasa a IV-a
<p>2.5. Adaptarea vorbirii la diferite situații de comunicare în funcție de partenerul de dialog</p> <ul style="list-style-type: none"> - dramatizarea unor scene de poveste - joc de rol în diverse situații de comunicare (de exemplu, ești cu bicicleta în parc și ai găsit un pui de porumbel căzut din cuib. Este un domn pe o bancă mai încolo. Jucați scena); respectarea regulilor stabilite 	<ul style="list-style-type: none"> - minidezbateri/ controversa creativă <p>2.5. Manifestarea interesului pentru participarea la interacțiuni orale</p> <ul style="list-style-type: none"> - organizarea unui eveniment în școală/ comunitate - promovarea unei idei/ a unor produse - participarea la campanii de susținere/ de atragere a atenției asupra unei probleme - exprimarea propriilor opinii în legătură cu un fapt cunoscut, o întâmplare trăită, un eveniment public etc.

3. Receptarea de mesaje scrise în diverse contexte de comunicare

Clasa a III-a	Clasa a IV-a
<p>3.1. Extragerea unor informații de detaliu din texte informative sau literare</p> <ul style="list-style-type: none"> - lectură activă, cu creionul în mână - activități în perechi cu scopul de a lămuri aspecte neînțelese - folosirea jurnalului cu dublă intrare - adresarea de întrebări reciproce - lectura unui text utilizând metoda SINELG - aplicarea instrucțiunilor dintr-un joc - descoperirea informațiilor din legenda unei hărți <p>3.2. Formularea unui răspuns emoțional față de textul literar citit</p> <ul style="list-style-type: none"> - exerciții de exprimare a primelor reacții față de cele citite folosind coduri diverse - desen, mimă, schemă, ritm/ melodie etc. - exerciții de tipul „dacă aș fi (personajul)m-aș simți/ aș fi.....” 	<p>3.1. Formularea de concluzii simple pe baza lecturii textelor informative sau literare</p> <ul style="list-style-type: none"> - activități în perechi pe baza unor întrebări reciproce - realizarea, în perechi sau în grup, a unei diagrame Venn pornind de la aspectele comune și de la diferențele referitoare la anumite elemente din text - punerea în funcțiune a unei jucării/ unui aparat simplu pe baza instrucțiunilor de folosire <p>3.2. Asocierea elementelor descoperite în textul citit cu experiențe proprii</p> <ul style="list-style-type: none"> - realizarea de proiecte integrate care vizează legăturile dintre lumea reală și cea imaginată prezentată în textele citite - realizarea de postere/ organizatori grafici pentru a indica relația dintre text (literar sau de informare) și experiențele proprii - exerciții de reformulare a unui mesaj, din perspectiva diferiților receptori/ emițători
<p>3.3. Formularea unei păreri despre o povestire/personajele acesteia</p> <ul style="list-style-type: none"> - exerciții de exprimare personală pe baza elementelor din text - exprimarea acordului/ dezacordului față de acțiunile, atitudinile unor personaje <p>3.4. Evaluarea conținutului unui text pentru a evidenția cuvinte-cheie și alte aspecte importante ale acestuia</p> <ul style="list-style-type: none"> - realizarea de diagrame, de organizatori grafici în perechi/ în echipe - realizarea de tabele pentru a evidenția relații <p>3.5. Sesizarea unor regularități ale limbii pe baza textului citit</p>	<p>3.3. Extragerea dintr-un text a unor elemente semnificative pentru a susține o opinie referitoare la mesajul citit</p> <ul style="list-style-type: none"> - minidezbateri pornind de la aspecte interesante ale textului - realizarea de liste cu aspecte semnificative descoperite în texte și clasificarea acestora - rezolvarea unor controverse <p>3.4. Evaluarea elementelor textuale care conduc la înțelegerea de profunzime în cadrul lecturii</p> <ul style="list-style-type: none"> - folosirea metodelor gândirii critice pentru explorarea textelor - transferarea informațiilor din text într-un tabel și dintr-un tabel într-un text <p>3.5. Sesizarea abaterilor din textele citite în vederea corectării acestora</p>

Clasa a III-a	Clasa a IV-a
<p>- observarea unor mărci specifice (de ex. plural/ gen etc.)</p> <p>3.6. Aprecierea valorii cărților</p> <ul style="list-style-type: none"> - activități la bibliotecă - amenajarea unui colț de lectură în clasă - prezentarea unei cărți la intervale ritmice (o dată pe săptămână, o dată la două săptămâni etc.) - derularea de proiecte de lectură în grup, care se finalizează prin realizarea unei "cărți"; expoziție cu asemenea produse 	<p>- observarea dezacordului și a altor abateri</p> <p>3.6. Manifestarea interesului pentru lectura literară și de informare</p> <ul style="list-style-type: none"> - proiecte de documentare la diverse discipline școlare sau în vederea unor activități extrașcolare (de ex., excursii, concursuri, serbări) - întâlniri cu scriitori, inițierea unei corespondențe cu un scriitor - concursuri legate de conținutul cărților citite

4. Redactarea de mesaje în diverse situații de comunicare

Clasa a III-a	Clasa a IV-a
<p>4.1. Aplicarea regulilor de despărțire în silabe la capăt de rând, de ortografie și de punctuație în redactarea de text</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>interevaluarea textelor scrise</i> - <i>revizuirea textelor redactate</i> - <i>discutarea problemelor apărute la despărțirea în silabe</i> - <i>completarea semnelor de punctuație într-un text fără punctuație și discutarea rezultatelor</i> 	<p>4.1. Recunoașterea și remedierea greșelilor de ortografie și de punctuație în redactarea de text</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>autoevaluarea și interevaluarea textelor redactate</i> - <i>discutarea greșelilor de ortografie</i> - <i>inventarea unor probe pentru a verifica scrierea corectă</i>
<p>4.2. Redactarea unor texte funcționale simple care conțin limbaj vizual și verbal</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>realizarea unui afiș pentru promovarea unei serbări/ a unui concurs/ a unui proiect/ a unei tombole</i> - <i>elaborarea unui fluturaș pentru comunicarea rezultatelor unui proiect</i> 	<p>4.2. Redactarea unor texte funcționale scurte pe suport de hârtie sau digital</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>comunicarea între elevi sau cu profesorul pe o diversitate de subiecte prin email (întrebări legate de: teme, modul de rezolvare a unui exercițiu)</i> - <i>scrierea unei invitații la o zi de naștere, la un film, la un picnic etc.</i> - <i>completarea corectă a datelor destinatarului pe un plic/ o carte poștală, precum și în format digital</i>
<p>4.3. Realizarea unei scurte descrieri ale unor elemente din mediul apropiat pornind de la întrebări de sprijin</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>elaborarea de instrucțiuni amuzante pentru obiecte la îndemână (de exemplu, Cum este guma? La ce folosește? Găsește și o utilizare neobișnuită!)</i> 	<p>4.3. Redactarea unei descrieri tip portret pe baza unui plan simplu</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>expoziție de portrete (colaj/ foto/desen și descriere verbală)</i> - <i>proiect Căutăm familie iubitoare – descrierea unor animale de companie fără stăpân</i> - <i>prezentarea unui personaj de poveste/ film/ serial pentru copii</i> - <i>scrierea unui text scurt pentru a se prezenta cuiva necunoscut (unui prieten prin corespondență la primul mesaj, de ex.)</i>
<p>4.4. Povestirea pe scurt a unei întâmplări imaginate/ trăite</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>alegerea unor subiecte atractive și construirea unei „burse a poveștilor”</i> - <i>antrenamente de scriere creativă</i> - <i>proiect individual/ grup: Cartea mea (realizarea unei cărți și expunerea acesteia/prezentarea acesteia)</i> - <i>scrierea unui paragraf în care se folosesc conectori de tipul: mai întâi, apoi, în cele din urmă</i> 	<p>4.4. Povestirea pe scurt a unei secvențe dintr-o poveste/ dintr-un film/ desen animat / a unei activități/ a unei întâmplări imaginate/trăite</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>relatări în scris pe baza întrebărilor: cine, ce, cum, unde, de ce a făcut...?</i> - <i>realizarea unui jurnal de lectură care să conțină elementele cheie de prezentare a unei cărți citite și/ sau desene care să ilustreze ceea ce își imaginează</i> - <i>realizarea unei benzi, îmbinând desenul cu mesajele scrise (individual/ în perechi/ în grup)</i> - <i>antrenamente de scriere creativă în grup (avansare de idei, selectare de idei, construirea firului narativ, revenire asupra textului)</i>

4.5. Manifestarea disponibilității pentru transmiterea în scris a unor idei

- participarea, alături de colegi și de profesor, la realizarea programului unei serbări, a scenariului unei dramatizări
- expoziții de afișe/ alte produse scrise realizate în urma activităților
- participarea la realizarea unui jurnal al clasei

4.5. Manifestarea interesului pentru scrierea creativă și pentru redactarea de texte informative și funcționale

- realizarea unei cărți uriașe pentru colegii de la clasa pregătitoare pe o temă propusă de cei mici/ de profesori sau de clasă
- realizarea de afișe pentru promovarea unor evenimente din școală; concurs de afișe

Conținuturi¹

Conținuturile din lista de mai jos constituie mijloace pentru dezvoltarea competențelor de comunicare, respectiv baza de operare prin care se structurează competențele; conținuturile nu se tratează în sine; se va evita metalimbajul

Domenii de conținut	Clasa a III-a	Clasa a IV-a
Funcții ale limbii (acte de vorbire)	<ul style="list-style-type: none">- descrierea (de obiecte, ființe din universul imediat)- relatarea unei acțiuni/ întâmplări cunoscute (trăite, vizionate, citite)- oferirea de informații (referitoare la universul apropiat)- solicitarea de informații (referitoare la universul apropiat)- cererea simplă familiară, cerere politicoasă- prezentarea (de persoane, de cărți, a unor activități)- inițierea unui schimb verbal	<ul style="list-style-type: none">- descrierea (de personaje imaginare, de film/ carte)- relatarea unei întâmplări imaginate- oferirea de informații referitoare la universul școlii sau extrașcolar- oferirea de informații referitoare la universul școlii sau extrașcolar- formularea de solicitări formale și informale- prezentarea (unor rezultate/ proiecte)- inițierea și menținerea unui schimb verbal
Textul	<ul style="list-style-type: none">- textul pentru lectură are minimum 450 cuvinte- textul literar: cu precădere narativ; fragmente descriptive scurte; poezii scurte adecvate nivelului de vârstă- text de informare și funcțional: afiș, fluturaș, tabel sau alt tip de organizator grafic, carte poștală, invitație; în funcție de dotări – email	<ul style="list-style-type: none">- textul pentru lectură are minimum 800 cuvinte- text literar narativ; text descriptiv de tip portret; poezii scurte adecvate nivelului de vârstă- text de informare și funcțional: afiș, tabele, diagramă Venn sau orice alt tip de organizator grafic adecvat vârstei, hartă și plan simplu de oraș/traseu turistic etc., carte poștală, invitație; în funcție de dotări – mesaj text și email
Variabilitatea limbii și a comunicării în contexte diferite	<ul style="list-style-type: none">- intuirea claselor morfologice – substantiv, adjectiv calificativ, pronume personal, verb- intuirea numărului, a genului	<ul style="list-style-type: none">- intuirea persoanei, a timpului- intuirea relațiilor simple dintre cuvinte: subiect-predicat

¹ Domeniile de conținut propuse sunt selectate din lista oferită în descriptivul de *cunoștințe* pentru *competența de comunicare* în limba maternă din *Recomandarea Parlamentului European privind cadrul de referință pentru competențe cheie pentru învățarea pe parcursul întregii vieți*.

Sugestii metodologice

În clasele a III-a și a IV-a, este continuată construirea achizițiilor a căror structurare a început în ciclul anterior (clasa pregătitoare, clasele I și a II-a). Competențele generale rămân aceleași, ceea ce presupune dezvoltarea abilităților care vizează codarea și decodarea mesajelor orale și scrise.

Comunicarea elevilor are loc firesc în clasă și devine, în context școlar, obiect al reflecției și al învățării. Din acest motiv, competențele specifice reprezintă trepte în structurarea comunicării orale și scrise.

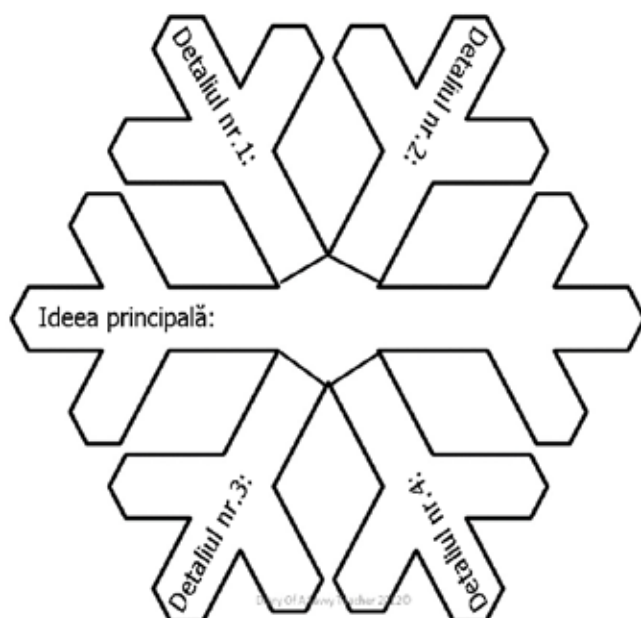
Receptarea mesajelor orale și scrise

Recomandăm ca textele să fie ascultate de către elevi, de câte ori este necesar, astfel încât aceștia să poată realiza sarcinile de lucru și să își antreneze progresiv competențele de ascultare.

Este esențial ca elevii să comunice autentic cu cei din jur, pentru a înțelege, prin intuiție, apoi prin reflecție, importanța de a-l asculta cu adevărat pe celălalt, de a fi atent la nevoile lui, de a empatiza și de a nu judeca. Formarea unor deprinderi de ascultător activ este o componentă importantă a competenței de comunicare. Astfel, contextele create în spațiul școlii trebuie să fie autentice, adecvate vârstei și dorințelor grupului de elevi.

Tot în domeniul ascultării, evidențiem și importanța deschiderii unor căi spre reflecția asupra regularităților limbii. Competențele care vizează sesizarea unor regularități sau abateri în exprimarea unui vorbitor conduc la conștientizarea sistemului limbii și a semnificației componentelor sale. Această achiziție este întărită prin dezvoltarea unor competențe similare în receptarea mesajului scris.

Anumite sarcini de receptare se realizează prin intermediul organizatorilor grafici. Aceștia pot fi construiți în forme diferite, pornind de la imaginația copiilor, a unor formate găsite pe internet sau pe baza unor elemente din text. - v. exemplele următoare (acestea sunt selectate din *Provocarea lecturii*, EDP 2014, ghid realizat în cadrul proiectului POSDRU 35279):

În privința receptării mesajului scris, accentele formative sunt pe semnificații și pe explorarea acestora la nivelul textului scris (literar și nonliterar). Structurarea competențelor se raportează la procesele lecturii din cadrul de referință PIRLS și la receptarea literaturii din cadrul LiFT. Din perspectiva PIRLS, lectura, în scop informativ sau în scop estetic, înseamnă comprehensiune, care se construiește treptat, de la simplu la complex, prin antrenarea a patru procese cognitive esențiale: identificarea de informații explicit formulate, realizarea de deducții simple, integrarea și interpretarea ideilor și a informațiilor, evaluarea critică a conținutului și a elementelor textuale. În demersurile focalizate pe formarea competențelor de lectură, cadrul didactic trebuie să proiecteze activități coerente pentru antrenarea treptată a celor patru procese, care să ducă la o înțelegere profundă a textelor, la evaluări critice, la formulare de răspunsuri personale față de cele citite, susținute cu elemente/ cu exemple din mesajele scrise.

LiFT valorifică experiențe didactice europene, valoroase în abordarea lecturii literare în context școlar și pledează pentru importanța trezirii interesului elevului, a motivației sale, ca prim pas pentru formarea unei atitudini pozitive față de cunoașterea lumii prin lectură. Este necesar ca alegerea textelor literare ce urmează a fi abordate în clasă să corespundă nevoilor elevilor, intereselor acestora și reprezentărilor lor despre lume. De asemenea, investigarea lumilor ficționale, prin sarcini simple, dar relevante pentru elevi, îi ajută să extragă informația semnificativă dintr-un text, să o lege de propria viață, să compare lumea reală cu cea ficțională și să-și susțină punctele de vedere cu argumente valide.

Așadar, lectura, ca abilitate de viață, este un scop explicit al învățării, de maximă importanță pentru cunoaștere și pentru dezvoltarea personală a elevului, nefiind un mijloc pentru practicarea vocabularului și a gramaticii.

Exprimarea orală și redactarea

În privința producerii de mesaje orale și scrise, accentele formative sunt puse pe valorizarea intereselor elevilor din perspectiva exprimării de idei, de păreri, de emoții pe tematici relevante pentru experiențele lor. Succesul unor activități de exprimare depinde de semnificația lor pentru elevul înțeles în individualitatea sa, cu un profil cognitiv și afectiv propriu. Totodată, sunt valorizate experiențele de interacțiune care pun bazele nu doar pentru comunicarea eficientă, dar și pentru socializare.

Temele de redactare, precum și problematicile abordate în producerea orală trebuie să traducă intenții autentice de comunicare din perspectiva elevului. Rezolvarea unor sarcini stereotipe, repetitive va conduce la abordări superficiale, la lipsa motivației și a încrederii în sine, în propriile idei.

Din acest motiv, în prezentul document, producerea de texte orale sau scrise pune accent pe relevanța contextului de comunicare, pe interogare, pe explorarea universului copilului, inclusiv prin apelul la noile tehnologii. Sunt evidențiate, de asemenea, situații în care, pentru a se exprima, elevii pot folosi și alte coduri în afara codului lingvistic (de exemplu, desene, colaje, ritm și melodie etc.).

Modelul comunicativ-funcțional și abordarea conținuturilor

În documentul de față, domeniile de conținut sunt preluate dintre cele stipulate în Recomandarea Parlamentului European pentru formarea competențelor cheie. Conținuturile sunt tratate ca bază de operare pentru structurarea competențelor, nu ca scopuri în sine.

În privința elementelor de construcție a comunicării, s-a optat pentru intuirea regularităților din mesajele vehiculate și pentru identificarea acestora în context. Sesizarea semnificației categoriilor gramaticale și a claselor morfologice se poate realiza prin jocuri de imaginație și prin analogii reprezentative.

Cum poate înțelege *numărul și genul substantivului* un copil aflat în stadiul operațiilor concrete? Cum ajunge să observe că toate acele cuvinte binecunoscute, pe care le folosește pentru a numi obiectele din jurul său, au niște caracteristici comune? Un punct de acces relevant ar putea fi o călătorie pe o planetă necunoscută, unde elevii, pentru orientare, trebuie să numească diversele formațiuni pe care le observă. Se pot inventa nume amuzante pe baza a ceea ce elevii identifică, pe baza unor fotografii ale planetelor Venus, Marte etc. găsite pe internet. Alt punct de acces poate deriva dintr-un joc de rol inspirat de un fragment vizionat din filmul *E.T.*. De exemplu, copiii îi arată prietenului, E.T., grădina din spatele casei, numind diverse componente și folosind gesturi:

- *Un pom!*
- *Trei pomi!*

- *Uite o floare...*

Se pot utiliza orice analogii, metafore, puncte de acces care sprijină intuirea conceptelor.

Demersul constructivist, adoptat în contemporaneitate, presupune explorarea de către elevi a realității comunicării în același mod în care au făcut-o în trecut aceia care au scris gramaticile, nu cu scopul de a scrie ei – elevii – alte tratate, ci de a comunica eficient, responsabil.

Liste orientative de autori

N.B. Listele sunt orientative – autorii de manuale/ profesorii vor selecta autorii și textele considerate adecvate demersului propus.

- Literatură română

Arghezi, Tudor - *Cartea cu jucării*

Blandiana, Ana - *Întâmplări din grădina mea*

Ce poți face cu două cuvinte? (juniorii). Antologie.

Chimet, Iordan - *Cele douăsprezece luni ale visului*

Coșbuc, George - *Poezii*

Creangă, Ion – *Amintiri din copilărie*

Eminescu, Mihai - *Poezii*

Gârleanu, Emil – *Din lumea celor care nu cuvântă*

Kerim, Silvia - *Povestiri despre prietenii mei*

Naum, Gellu - *Cartea cu Apolodor*

Oprescu, Adrian - *Tomi*

Popescu, Adina - *Miriapodul hoinar și alte povești*

Sadoveanu, Mihail – *Povestiri pentru copii*

Sântimbreanu, Mircea – *Recreația mare*

Sorescu, Marin - *Unde fugim de-acasă*

Topârceanu, George – *Poezii*

- Literatură universală

Dahl, Roald - *Matilda, Vrăjitoarele, Uriașul cel prietenos, Fantasticul domn Vulpe*

Elwin Harris, Gemma - *Întrebări mari de la cei mici la care răspund niște oameni foarte importanți*

Ende, Michael - *Punci cu porunci, Jim Năsturel și Luckas, mecanicul de locomotivă*

Funke, Cornelia - *Când Moș Crăciun cade din cer, Devoratorul de cărți*

Hawking, Steven - *George și cheia secretă a Universului, George în căutare de comori prin Cosmos, George și Big Bangul*

Kastner, Erich - *Emil și detectivii, Emil și ce trei gemeni*

Maar, Paul - *Sâmbăta, când vine Sambo*

Nosov, Nikolai - *Aventurile lui Habarnam și ale prietenilor săi*

PIRLS - Culegere. Instrumente de test, EDP 2013

Listă de site-uri utile

www.liternet.ro

<http://www.itsybitsy.ro/copii/>

<http://training.ise.ro/course/category.php?id=89>

Practici de succes

Exemplele de mai jos sunt selectate din *Provocarea lecturii*, EDP 2013, ghid realizat în cadrul proiectului POSDRU 35279, vizând *ameliorarea competențelor de lectură* pe baza rezultatelor la studiul PIRLS.

*Explorarea textului literar - Mama! după Mircea Sântimbreanu,
Exemplu propus de Aurelia Fierăscu, clasa a III-a, Școala Gimnazială nr. 307 București*

Prima oră

1. Lectura individuală

Elevii clasei a III-a citind textul

2. Întrebări pe marginea textului.

3. Metoda cadranelor (vizează informații explicite pentru primul cadran, deducții simple pentru al doilea cadran și interpretare/integrare pentru ultimele două cadrane). Lucrând în echipă de câte 4, elevii au completat următorul cadran:

Faptele Ioanei	Atitudinea mamei pisicii și a cățelului
Atitudinea mamei Ioanei	Atitudinea Ioanei

Un grup de elevi completând cadranele

Câte un reprezentant al fiecărei echipe a ieșit în fața clasei. S-au citit răspunsurile primei echipe la primul cadran (faptele loanei), ceilalți reprezentanți având sarcina de a citi doar ceea ce nu s-a spus. S-a procedat la fel pentru celelalte cadrane. Răspunsurile primite au ilustrat faptul că unii dintre ei au făcut confuzii ori au adăugat din propria imaginație (ex: mama stătea pe canapea și plângea; mama a certat animalele; mama era credulă etc.). Atunci când o concluzie formulată nu pornea de la textul citit, ci de la experiența/imaginația lor, ceilalți membri ai echipei au primit sarcina să citească din text fragmentul care ilustrează concluzia lor. Efectul a fost cel scontat: colegii le-au spus că nu reieșea așa ceva din text.

Citirea cadranelor

Ora a II-a

S-au realizat mai multe activități care au vizat primele două procese de lectură vizate de PIRLS² (respectiv 1 – identificarea de informații explicite și 2 – formularea de deducții simple)

Pentru primul proces de lectură vizat de PIRLS:

- ilustrarea prin desen** a unei fapte, activitate realizată în perechi. Fiecare echipă a arătat desenul în fața clasei, iar colegii au identificat momentul ilustrat în desen.
- ordonarea desenelor pe o **axă a timpului**; un elev a citit textul, iar un altul a așezat desenele pe axă; apoi un alt elev a povestit oral, pe baza desenelor.

Elevii clasei a III-a explorează textul și prezintă rezultatele

Pentru al doilea proces vizat de PIRLS:

- Procesul de intenție: elevii și-au exprimat părerea față de comportamentul loanei și au putut trece de la un șir la altul (șirurile aveau următoarele etichete: Sunt de acord / Nu sunt de acord / Mă abțin (mă

² PIRLS vizează patru procese ale lecturii: identificarea de informații explicite, formularea de deducții simple, interpretarea și integrarea ideilor și a informațiilor, examinarea și evaluarea conținutului, a limbajului și a elementelor textuale.

<p>Fiecare elev are pe masă fișa cu textul în întregime. Elevii vor completa propozițiile lacunare de pe fișele primite, cu informații din text. Se vor citi cele zece propoziții completate, pentru a verifica dacă toți elevii au completat corect spațiile punctate.</p>	<p>individual</p> <p>frontal (profesor-elev, elev-elev)</p>	<p>20 min</p>
<p>Elevii vor avea pe masă câte un jeton colorat. Citesc sarcina de lucru de pe flipchart. <i>Căutați informații în text și subliniați-le cu culoarea jetonului de pe bancă:</i> Ø albastru - visul micuțului brotăcel Ø oranj - sfaturile date de bufniță Ø violet - vestea primită de la bătrânul brotac Ø verde - ideea salvatoare Ø roșu - mulțumirea lui Oaky. Astfel, vor fi câte 4 elevi care caută aceeași informație. Înainte de raportare, se vor aduna să discute ce au găsit. Se vor verifica propozițiile subliniate.</p>	<p>individual</p> <p>frontal (profesor-elev)</p>	<p>5 min</p>
<p>A doua oră: ► Munca pe grupe Se vor forma 4 grupe a câte 5 elevi. Fiecare grupă va răspunde la cele două întrebări din fișa de lucru, căutând informații în text. Elevii din fiecare grupă își vor alege câte un reprezentant care va citi întrebările și răspunsurile. Elevii își vor spune părerea și se vor corecta eventualele greșeli. Apoi, fișele se vor expune pe un panou, în fața clasei.</p>	<p>pe grupe</p>	<p>25 min</p>
<p>Pe mese, elevii au fișe cu propoziții pe care trebuie să le așeze în ordinea în care s-au petrecut întâmplările din text. Fiecare grupă va rezolva sarcina de lucru. Se va stabili, împreună, ordinea corectă: 4; 6; 5; 2; 8; 7; 1; 3.</p>	<p>pe grupe</p>	<p>15 min</p>
<p>Se va completa harta lecturii. Se împart sarcinile în cadrul grupei. Pe baza textului, elevii completează rubricile hărții lecturii. ► Temă pentru acasă <i>Descrieți cum a reușit Oaky să le fie de folos celor din neamul peștilor.</i></p>	<p>pe grupe</p>	<p>10 min</p>
<p>A treia oră: ► Munca în perechi Se formează zece perechi de elevi (prin numărare: numere pare și impare). Li se vor propune teme diferite de discuție, referitoare la text. Acestea vor fi listate și tăiate sub formă de benzi. Ele vor fi repartizate perechilor:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✚ <i>Ai aflat, din text, dorința lui Oaky. Tu ce crezi despre aceasta?</i> ✚ <i>Numește două motive pentru care Oaky dorea să devină broască țestoasă.</i> ✚ <i>Oaky a reușit să tulbure liniștea viețuitoarelor din lac. Enumeră trei dintre acestea.</i> ✚ <i>Micul brotăcel a crezut că o carapace îi va da mai multă înțelepciune. Găsește o dovadă care să arate că acest lucru nu este adevărat.</i> ✚ <i>Gândește-te la sfaturile înțelepte pe care broscuța visătoare le-a primit de la bufniță. Explică unul dintre acestea.</i> ✚ <i>Oaky a aflat că apele iazului au scăzut. Explică de ce s-a întâmplat acest lucru.</i> ✚ <i>Imaginează-ți ce s-ar fi întâmplat dacă Oaky nu ar fi avut</i> 	<p>în perechi</p>	<p>30 min</p>

<p><i>ideea salvatoare.</i></p> <p>✚ <i>De ce se spune în text că Oaky a făcut „o faptă de toată lauda”?</i></p> <p>✚ <i>Indică două motive pentru care Oaky a fost felicitat de toată suflarea lacului.</i></p> <p>✚ <i>Ce te-a impresionat mai mult din lectură? De ce?</i></p> <p>Elevii își vor exprima opiniile, justificând răspunsurile.</p>	<p>frontal (profesor-elev, elev-elev)</p>	
<p>Ciorchinele</p> <p>Găsiți câteva caracteristici ale broscuței Oaky, așa cum reies din text.</p> <p>Elevii vor realiza ciorchinele pe fișe colorate și le vor expune pe un panou.</p>	<p>individual</p>	<p>15 min</p>
<p>► Eseul de cinci minute</p> <p>Li se cere elevilor să scrie ce au învățat din aventurile lui Oaky. (De exemplu: <i>El ajunge să fie mulțumit de propria persoană, a înțeles că este unic, inteligent și frumos, exact așa cum este. Înțelepciunea vine din interior și nu are nicio legătură cu aspectul fizic.</i>)</p> <p>Sunt acceptate și alte învățături posibile.</p> <p>► Temă pentru acasă</p> <p><i>Căutați continuarea întâmplărilor în Oaky dă un recital. Citiți cartea în echipă. (Dați cartea de la unul la altul!)</i></p>	<p>individual</p>	<p>5 min</p>

Fișe de lucru

Completează următoarele enunțuri cu informații din text:

- De o vreme încoace, toată suflarea lacului vorbea de.....
- Broaștele nu mai conteneau cu....., berzele..... și uitau să mai pescuiască, păsările....., peștii....., toți erau
- Oaky se săturase să mai fie un simplu brotăcel verde! Avea un singur vis acum: își dorea din tot sufletul să devină.....
- Așa că stătea deoparte de fiecare dată, deși tare i-ar mai fi plăcut să tragă o
- Azi așa, mâine la fel, până când vestea a ajuns la urechile.....
- Respectul nu este dat de o, ci de felul
- Oaky a aflat o veste îngrijorătoare:
- Unprăbușit oprea apa care trebuia să se verse în, formând un.....
- N-a durat mult șiau deschis din nou drumul către
- De-abia atunci, micuțul brotăcel și-a dat seama că, și fără o carapace de țestoasă, a putut face

Activitate pe grupe

•Grupa I

Răspundeți la întrebările:

- ▶ Ce eveniment a tulburat liniștea lacului?

- ▶ Care a fost ideea salvatoare a lui Oaky?

•Grupa a II-a

Răspundeți la întrebările:

- ▶ De ce scădea apa din lac?

- ▶ Ce i-a explicat bufnița micului brotăcel?

•Grupa a III-a

Răspundeți la întrebările:

- ▶ De ce dorea Oaky să devină broască țestoasă?

- ▶ Cum au reușit castorii să-i dea o mână de ajutor?

•Grupa a IV-a

Răspundeți la întrebările:

- ▶ Cum s-au comportat viețuitoarele din heleșteu când au aflat dorința lui Oaky?

- ▶ Ce a înțeles micuțul brotăcel după ce a fost felicitat?

- ▶ **Indică ordinea în care s-au petrecut întâmplările din text.**

1. Micuțul brotăcel este felicitat pentru fapta sa.
2. Broscuța a aflat că apele iazului au scăzut.
3. Acum, Oaky e mulțumit că e broscuță.
4. Toată suflarea lacului vorbea despre un tânăr brotăcel.
5. Bufnița cea înțeleaptă îi dă mai multe sfaturi.
6. Oaky își dorea să devină broască țestoasă.
7. Viețuitoarele din lac sunt fericite.
8. Oaky îi roagă pe castori să elibereze râul de buștean.

Explorarea textului literar - Planeta pitică
Exemplu propus de profesor Ioana Oros, cls. a III-a A, Școala Gimnazială "Octavian Goga", Cluj-Napoca

Câteva caracteristici ale colectivului de elevi:

- clasa este eterogenă și are 28 de elevi; în componența clasei intră și doi copii cu CES;
- elevii apreciază orele de lectură, au deja preferințe clare; ei lucrează foarte bine pe grupe, sunt comunicativi, învățarea prin colaborare este foarte eficientă și apreciată de toți elevii; ei folosesc metodele specifice gândirii critice și preferă să lucreze pe grupe, în acest stil.

Scenariu didactic

Activități	Interacțiune	Timp
Captarea atenției - urmărirea unei prezentări electronice pe tema „Spațiul cosmic”. Se discută imaginile vizionate.	profesor- elev	10 min
Lectura cu creionul în mână Elevii citesc textul integral, cu creionul în mână, utilizând sistemul de semne prestabilit. Se discută pe marginea însemnărilor făcute.	individual frontal profesor-elev	30 min
Elevii primesc o fișă pe care au un exercițiu care le cere să realizeze corespondența între personaje și acțiunile lor. La final, vor verifica, lucrând în perechi, corectitudinea rezolvării.	individual, apoi în perechi	10 min
Lectura creativă Elevii sunt organizați în grupe, după preocupări și au de realizat următoarele sarcini: <ol style="list-style-type: none"> 1. Realizați benzi desenate care să ilustreze povestea citită. 2. Ilustrați prin pantomimă însușirile planetei. 3. Compuneți un cântec potrivit textului citit. 4. Alcătuiți o scrisoare pe care planeta ar fi scris-o pământenilor după momentul lovirii ei de către rachetă. 5. Prezentați informații despre planetele Sistemului Solar. Prezentarea rezultatelor finale și interpretarea rezultatelor obținute.	pe grupe elev-elev elev-profesor	35 min 15 min
Realizare de postere Elevii sunt organizați în grupe și au de realizat următoarea sarcină: <i>Prezentați imaginea planetei pitice la începutul și la sfârșitul întâmplării, precizând sentimentele acesteia, motivând de ce ați făcut această alegere.</i> Prezentarea posterelor. Autoevaluare: elevii își analizează propria lucrare/activitate/ participare la rezolvare, lipind pe Broasca Tessy – o broscuță ce-i va însoți la orele de lectură - romb colorat corespunzător (foarte bună – romb verde închis, bună – verde deschis, mulțumitoare – maro, satisfăcătoare - oranj)	pe grupe frontal individual	35 min 10 min
<i>Imaginează-ți că ești planeta pitică. Pornind de la informațiile din textul citit, redactează o pagină de jurnal, în care să prezinți o zi în spațiul cosmic.</i> Prezentarea jurnalelor. Aprecierile lucrărilor.	individual elev-profesor profesor elev	30 min 19 min
Tema Elevii au ca temă să realizeze o schiță a sistemului solar; în dreptul fiecărei planete vor nota „calitățile” fiecărei planete, așa cum reies din text.	frontal profesor-elev	1 min

Scenariu didactic

- **Brainstorming:** *La ce vă gândiți când auziți cuvântul „bambus”?*
- **Știu/Vreau să știu/Am învățat... despre ursul panda** - elevii completează primele două rubrici, urmând ca ultima să fie completată după citirea și discutarea textului frontal
- **Citire individuală cu o grilă de lectură** – identificarea de informații explicite și formularea de deducții simple
- **Investigația** (aprofundare prin întrebări- Procesul 3): fiecare echipă a primit câte o întrebare la care a elaborat răspunsul.

De ce crezi că ursul Panda își face culcușul din frunze și din tulpini de bambus?

Explică afirmația: Coloritul blănii îl face inconfundabil.

În ce condiții Panda poate muri de foame?

Când nu-și merită numele de Marele Panda?

De ce sunt în pericol de dispariție?

Elevii sunt invitați să revină la text pentru a răspunde corect.

- Prezentarea rezultatelor și completarea tabelului **Știu/Vreau să știu/Am învățat**, în a treia rubrică.

- **Joc de rol:** un elev primește rolul de urs Panda și este interviuat de colegii săi (gen „conferință de presă”) - Procesele 1 și 4

Se formulează întrebări legate de locuința, înfățișarea, meniul, puii, viața și pericolele care-l pândesc pe ursul Panda, dar și de genul:

De ce locuiești în China? De ce nu vii să locuiești la noi în România? (...nu este bambus...)

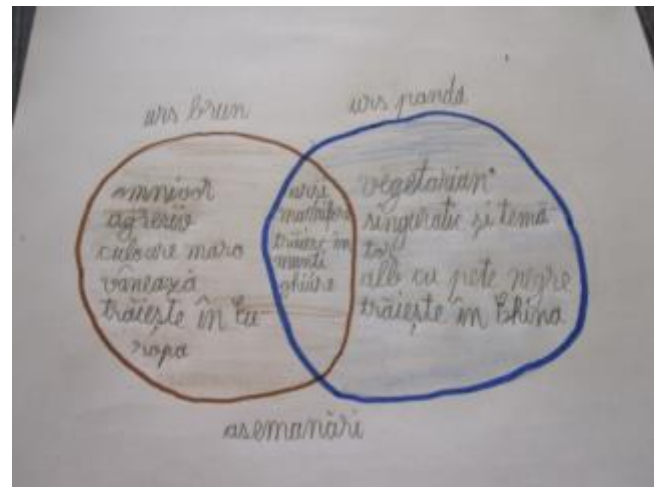
Ai gheare? La ce le folosești dacă nu vânez? (Da, ... ca să mă cațăr în copaci după hrană)

De ce urci vara în munți? (...caut răcoarea munților)

Ești prieten cu ursul brun de la noi? (Nu, pentru că e carnivora și agresiv)

- **Compară Marele Panda cu ursul brun:** diagrama Venn

Se discută asemănările și deosebirile dintre cele două mamifere, după care elevii au de completat diagrama.

- **Realizarea unui organizator grafic**, respectiv Ciorchinele-poster (în cadrul aceluiași grupe)- se sintetizează întregul conținut.
- După afișare urmează **Turul galeriei** cu completarea de comentarii.

Fiecare membru al echipei a completat câte un „satelit” al ciorchinului, implicându-se activ. Și-au denumit și echipele: *Cei 6 Panda*, *Bambusul*, *Micii Panda*, *Alb-negru*, *Colorații Panda*.

